

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор
Олександр ГАЛИЧ
_____ 2025 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма	Машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва
спеціальність	G11 Машинобудування
спеціалізація	G11.03 Технологічні машини та обладнання
галузь знань	G Інженерія, виробництво та будівництво
рівень вищої освіти	другий (магістерський)

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва» спеціальності G11 Машинобудування спеціалізації G11.03 Технологічні машини та обладнання

Мова викладання: державна

Розробники:

Попов Станіслав, завідувач кафедри механічної та електричної інженерії, кандидат технічних наук, доцент.

Біловод Олександра, доцент кафедри механічної та електричної інженерії, кандидат технічних наук, доцент.

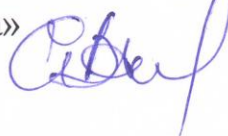
Левченко Юлія, доцент кафедри механічної та електричної інженерії, кандидат технічних наук, доцент.

Скоряк Юлія, старший викладач кафедри механічної та електричної інженерії.

Фоменко Віктор, головний інженер ТОВ «Полетехніка».

Гарант освітньої програми «Машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва»

«01» вересня 2025 року

Станіслав ПОПОВ

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри механічної та електричної інженерії

протокол 01 вересня 2025 року № 1

Завідувач кафедри механічної та електричної інженерії

Станіслав ПОПОВ

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Машинобудування»

протокол 01 вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності
Машинобудування

Руслан ХАРАК

ВСТУП

Наскрізню програму практики розроблено відповідно до освітньо-професійної програм Машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва та навчального плану підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності G11 Машинобудування спеціалізації G11.03 Технологічні машини та обладнання.

Мета практики – узагальнити, систематизувати, закріпити і поглибити теоретичні знання, отримані студентами у процесі навчання в університеті за обов’язковими та вибірковими освітніми компонентами; отримання досвіду і навичок самостійного вирішення інженерних, виробничих задач зі спеціальності; навчитися проводити власні наукові дослідження; забезпечити практичну підготовку студентів для інженерної діяльності; засвоїти основні технологічні процеси, ознайомитися з будовою і принципом дії технологічного обладнання; ознайомитися із системами автоматизованого проектування, організацією й виконанням проектно-конструкторських робіт; набути практичних навичок з конструювання машин і засобів механізації сільськогосподарського виробництва; сформулювати матеріали, необхідні для виконання кваліфікаційної роботи.

Основні завдання

- закріпити знання і навички, набуті за період навчання та практичної підготовки;
- ознайомитися з передовим досвідом у галузі машинобудування;
- навчитися розробляти нові та удосконалювати наявні конструкції сільськогосподарських машин та обладнання;
- визначати напрямки модернізації для підвищення продуктивності та якості продукції; підібрати матеріал для кваліфікаційної роботи;
- ознайомитися з технологічними аспектами керування якістю виробів машинобудування; ознайомитися із заходами безпечного ведення виробничої діяльності.

Проходження практики сприяє формуванню:

компетентностей визначених Стандартом вищої освіти:

ЗК1. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

компетентності, визначеної ПДАУ:

ЗК10. Здатність організовувати роботу відповідно до вимог охорони праці та цивільного захисту.

фахових:

компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти спеціальності:

ФК1. Здатність створювати, удосконалювати та застосовувати кількісні математичні, наукові й технічні методи та комп'ютерні програмні засоби, застосовувати системний підхід для розв'язування інженерних задач галузевого машинобудування, зокрема, в умовах технічної невизначеності.

ФК2. Критичне осмислення передових для галузевого машинобудування наукових фактів, концепцій, теорій, принципів та здатність їх застосовувати для розв'язання складних задач галузевого машинобудування і забезпечення сталого розвитку.

ФК3. Здатність створювати нові техніку і технології в галузі механічної інженерії.

ФК4. Усвідомлення перспективних завдань сучасного виробництва, спрямованих на задоволення потреб споживачів, володіння тенденціями інноваційного розвитку технологій галузі.

ФК5. Здатність розробляти і реалізовувати плани й проекти у сфері галузевого машинобудування та дотичних видів діяльності, здійснювати відповідну підприємницьку діяльність.

компетентності, визначеної ПДАУ:

ФК6. Здатність проводити дослідження або здійснювати інновації у сфері сільськогосподарського машинобудування.

програмних результатів навчання:

ПРН1. Знання і розуміння засад технологічних, фундаментальних та інженерних наук, що лежать в основі галузевого машинобудування відповідної галузі.

ПРН2. Знання та розуміння механіки і машинобудування та перспектив їхнього розвитку.

ПРН3. Знати і розуміти процеси галузевого машинобудування, мати навички їх практичного використання.

ПРН4. Здійснювати інженерні розрахунки для вирішення складних задач і практичних проблем у галузевому машинобудуванні.

ПРН5. Аналізувати інженерні об'єкти, процеси та методи.

ПРН6. Відшуковувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, зокрема, іноземною мовою, аналізувати і оцінювати її.

ПРН7. Готувати виробництво та експлуатувати вироби галузевого машинобудування протягом життєвого циклу.

програмних результатів навчання, визначених ПДАУ:

ПРН8. Розробляти заходи з охорони праці у сфері галузевого машинобудування відповідно до чинного законодавства.

ПРН9. Використовувати методи та засоби математичного моделювання у вирішенні проблем дослідження, проектування, виготовлення, а також експлуатації нової техніки, технологій.

1. ОПИС ПРАКТИКИ

Навчальним планом підготовки студентів освітньо-професійної програми Машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності G11 Машинобудування спеціалізації G11.03 Технологічні машини та обладнання 2025 року набору передбачені наступні види практики (табл.1).

Таблиця 1

Види, терміни і тривалість практик студентів освітньо-професійної програми Машини і засоби механізації сільськогосподарського виробництва другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності G11 Машинобудування спеціалізації G11.03 Технологічні машини та обладнання

№ з/п	Назва практики	Семестр	Обсяг практики	
			кредитів ЄКТС	годин
1	Виробнича практика	2	6	180
2	Переддипломна практика	2	6	180

1.1. Виробнича практика

Метою виробничої практики є отримання досвіду і навичок самостійного вирішення інженерних, виробничих задач зі спеціальності; навчитися проводити власні наукові дослідження в галузі професійної діяльності.

Завданням виробничої практики:

- формування вмінь і навичок опрацювання інформаційних джерел;
- застосування різних методів проведення наукових досліджень;
- закріпити знання і навички, набуті за період навчання та практичної підготовки;
- ознайомитися з передовим досвідом у галузевого машинобудування;
- навчитися розробляти нові та удосконалювати наявні конструкції сільськогосподарських машин та обладнання;
- закріпити знання і навички, набуті за період навчання та практичної підготовки;
- визначати, яке обладнання можна модернізувати для підвищити продуктивності та якості продукції; підібрати матеріал для кваліфікаційної роботи; ознайомитися з технологічними аспектами керування якістю виробів машинобудування; ознайомитися із заходами безпечного ведення виробничої діяльності.

Проходження виробничої практики сприймає формування:

компетентносте визначених Стандартом вищої освіти:

ЗК1. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

компетентності, визначеної ПДАУ:

ЗК10. Здатність організовувати роботу відповідно до вимог охорони праці та цивільного захисту.

фахових:

компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти спеціальності:

ФК1. Здатність створювати, удосконалювати та застосовувати кількісні математичні, наукові й технічні методи та комп'ютерні програмні засоби, застосовувати системний підхід для розв'язування інженерних задач галузевого машинобудування, зокрема, в умовах технічної невизначеності.

ФК2. Критичне осмислення передових для галузевого машинобудування наукових фактів, концепцій, теорій, принципів та здатність їх застосовувати для розв'язання складних задач галузевого машинобудування і забезпечення сталого розвитку.

ФК3. Здатність створювати нові техніку і технології в галузі механічної інженерії.

ФК4. Усвідомлення перспективних завдань сучасного виробництва, спрямованих на задоволення потреб споживачів, володіння тенденціями інноваційного розвитку технологій галузі.

ФК5. Здатність розробляти і реалізовувати плани й проекти у сфері галузевого машинобудування та дотичних видів діяльності, здійснювати відповідну підприємницьку діяльність.

компетентності, визначеної ПДАУ:

ФК6. Здатність проводити дослідження або здійснювати інновації у сфері сільськогосподарського машинобудування.

програмних результатів навчання:

ПРН1. Знання і розуміння засад технологічних, фундаментальних та інженерних наук, що лежать в основі галузевого машинобудування відповідної галузі.

ПРН2. Знання та розуміння механіки і машинобудування та перспектив їхнього розвитку.

ПРН3. Знати і розуміти процеси галузевого машинобудування, мати навички їх практичного використання.

ПРН4. Здійснювати інженерні розрахунки для вирішення складних задач і практичних проблем у галузевому машинобудуванні.

ПРН6. Відшуковувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, зокрема, іноземною мовою, аналізувати і оцінювати її.

ПРН7. Готувати виробництво та експлуатувати вироби галузевого машинобудування протягом життєвого циклу.

програмних результатів навчання, визначених ПДАУ:

ПРН8. Розробляти заходи з охорони праці у сфері галузевого машинобудування відповідно до чинного законодавства.

1.2. Переддипломна практика

Метою переддипломної практики є формування вміння працювати з фактичним матеріалом, необхідним для виконання кваліфікаційної роботи.

Завдання переддипломної практики:

- закріпити знання і навички, набуті за період навчання та практичної підготовки;
- визначати, яке обладнання можна модернізувати для підвищити продуктивності та якості продукції;
- підібрати матеріал для кваліфікаційної роботи;
- ознайомитися з технологічними аспектами керування якістю виробів машинобудування;
- ознайомитися із заходами безпечного ведення виробничої діяльності.

Проходження переддипломної практики сприймає формування:

компетентностей визначених Стандартом вищої освіти:

ЗК1. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

компетентності, визначеної ПДАУ:

ЗК10. Здатність організовувати роботу відповідно до вимог охорони праці та цивільного захисту.

фахових:

компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти спеціальності:

ФК1. Здатність створювати, удосконалювати та застосовувати кількісні математичні, наукові й технічні методи та комп'ютерні програмні засоби, застосовувати системний підхід для розв'язування інженерних задач галузевого машинобудування, зокрема, в умовах технічної невизначеності.

ФК2. Критичне осмислення передових для галузевого машинобудування наукових фактів, концепцій, теорій, принципів та

здатність їх застосовувати для розв'язання складних задач галузевого машинобудування і забезпечення сталого розвитку.

ФК3. Здатність створювати нові техніку і технології в галузі механічної інженерії.

ФК4. Усвідомлення перспективних завдань сучасного виробництва, спрямованих на задоволення потреб споживачів, володіння тенденціями інноваційного розвитку технологій галузі.

ФК5. Здатність розробляти і реалізовувати плани й проекти у сфері галузевого машинобудування та дотичних видів діяльності, здійснювати відповідну підприємницьку діяльність.

компетентності, визначеної ПДАУ:

ФК6. Здатність проводити дослідження або здійснювати інновації у сфері сільськогосподарського машинобудування.

програмних результатів навчання:

ПРН1. Знання і розуміння засад технологічних, фундаментальних та інженерних наук, що лежать в основі галузевого машинобудування відповідної галузі.

ПРН2. Знання та розуміння механіки і машинобудування та перспектив їхнього розвитку.

ПРН3. Знати і розуміти процеси галузевого машинобудування, мати навички їх практичного використання.

ПРН4. Здійснювати інженерні розрахунки для вирішення складних задач і практичних проблем у галузевому машинобудуванні.

ПРН5. Аналізувати інженерні об'єкти, процеси та методи.

ПРН6. Відшуковувати потрібну наукову і технічну інформацію в доступних джерелах, зокрема, іноземною мовою, аналізувати і оцінювати її.

ПРН7. Готувати виробництво та експлуатувати вироби галузевого машинобудування протягом життєвого циклу.

програмних результатів навчання, визначених ПДАУ:

ПРН8. Розробляти заходи з охорони праці у сфері галузевого машинобудування відповідно до чинного законодавства.

ПРН9. Використовувати методи та засоби математичного моделювання у вирішенні проблем дослідження, проєктування, виготовлення, а також експлуатації нової техніки, технологій.

2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

2.1. Виробнича практика

Тема 1. Проєктування або модернізація машини (засобу механізації) для механізації процесу сільськогосподарського виробництва

Технологічні процеси проєктування чи вдосконалення машини (засобу механізації). Сучасні тенденції розвитку сільськогосподарської техніки, розробка технічного рішення для підвищення ефективності, надійності та енергоефективності обладнання.

Тема 2. Технологічні процеси виготовлення деталей машин для аграрного виробництва

Технологічні процеси механічної обробки деталей. Методи обробки, вимоги до точності, технологічні карти виготовлення вузлів та агрегатів машин сільськогосподарського призначення.

Тема 3. Енергозбереження в технологічних машинах для сільського господарства

Методи зниження енерговитрат у роботі машин та обладнання. Конструкції з точки зору енергетичної ефективності, дослідження можливості модернізації приводів та застосування альтернативних джерел енергії.

Тема 4. Діагностика та технічне обслуговування сільськогосподарської техніки

Технічна діагностика, планового обслуговування та ремонту машин. Методів контролю технічного стану, інструментів діагностики, планування технічного сервісу.

Тема 5. Проектування транспортних засобів для внутрішньо-господарських перевезень

Проектування і розрахунки транспортних засобів для перевезення сільськогосподарської продукції та матеріалів. Розробка технічних рішень для підвищення вантажопідйомності, маневровості та надійності машин.

Тема 6. Використання адитивних технологій у виготовленні деталей машин

Можливості застосування 3D-друку та інших адитивних методів для виробництва та ремонту деталей технологічних машин. Розробка моделей деталей, вибір матеріалів та аналіз економічної доцільності.

Тема 7. Системи точного землеробства та їх інтеграція в сільськогосподарські машини

Сучасні технології точного землеробства (GPS-навігація, сенсори, автоматизовані системи) та їх інтеграція у машини. Аналіз впливу цих систем на ефективність виробництва та розробка рекомендацій щодо впровадження.

Тема 8. Надійність та довговічність технологічних машин у сільському господарстві

Аналіз факторів, що впливають на надійність та довговічність машин, методики випробувань, оцінка зносу деталей. Розробка пропозицій із підвищення експлуатаційної надійності обладнання.

Тема 9. Організація виробництва та управління якістю на машинобудівному підприємстві

Організація структури машинобудівного виробництва, методами планування, управління якістю та сертифікації продукції. Участь у розробці документації, аналіз системи менеджменту якості.

Тема 10. Охорона праці та безпека експлуатації технологічних машин у сільському господарстві

Забезпечення безпечних умов праці при проектуванні, виготовленні, експлуатації та технічному обслуговуванні технологічних машин та обладнання. Аналіз чинних нормативних документів з охорони праці, оцінка виробничих

ризиків, розробка заходів щодо їх зменшення та впровадження систем управління охороною праці на машинобудівних підприємствах і в аграрних господарствах. Ергономіка робочих місць, протипожежні заходи та забезпечення пожежної і електробезпеки.

2.2. Переддипломна практика

Тема 1. Дослідження та вдосконалення конструкцій технологічних машин для обробітку ґрунту*

Дослідження існуючих конструкцій машин для обробітку ґрунту. Робочі органи, принципів їх роботи, проведення інженерних розрахунків та розробка способів підвищення ефективності й надійності обладнання.

Тема 2. Проектування та дослідження машин для внесення добрив*

Проектування, конструювання та дослідження машин для внесення мінеральних і органічних добрив. Існуючих конструкцій розкидачів та аплікаторів, вивчення їх технологічних схем, принципів роботи та експлуатаційні характеристики. Підвищення рівномірності розподілу добрив, енергоефективності машин, екологічної безпеки, адаптація конструкцій до сучасних технологій точного землеробства.

Тема 3. Проектування та дослідження машин для посіву і садіння сільськогосподарських культур*

Аналіз та розробка сівалок, саджалок, комбінованих агрегатів. Технологічний процес, проведення розрахунків основних вузлів, розробка рекомендацій з удосконалення конструкції та підготовка матеріалів для кваліфікаційної роботи.

Тема 4. Проектування та дослідження машин для хімічного захисту рослин*

Проектування, конструювання та дослідження машин для хімічного захисту рослин. Аналіз сучасних типів обприскувачів і машин для внесення пестицидів, дослідження їх конструктивних особливостей, принципів роботи та техніко-експлуатаційних характеристик. Підвищенню ефективності та точності дозування робочих розчинів, удосконалення систем розпилення, зниження негативного впливу на довкілля та забезпечення безпеки оператора.

Тема 5. Модернізація машин для збирання сільськогосподарських культур*

Існуючі рішення у галузі збиральної техніки, аналіз вузлів та механізмів комбайнів і жаток. Розробка технічних пропозицій щодо підвищення продуктивності, зниження втрат врожаю та покращення надійності збиральних машин.

**Зміст тем призначаються індивідуально з урахуванням конкретних особливостей баз практики.*

Тема 6. Дослідження конструкції, принципу роботи та технологічних можливостей елеваторного обладнання*

Конструкційні особливості норій, транспортерів, зерносушарок, сепараторів та допоміжних механізмів. Розробка технічних пропозицій щодо підвищення продуктивності, енергоефективності, зниження втрат та покращення експлуатаційної надійності.

Тема 7. Дослідження систем приводів та енергетичних засобів у сільськогосподарських машинах

Конструкції приводів, їх характеристик та режимів роботи. Розрахунки елементів приводу, аналіз енергетичної ефективності, дослідження можливості впровадження нових типів приводів (гідравлічних, електричних) для підвищення продуктивності машин.

Тема 8. Автоматизація технологічних процесів у сільськогосподарському машинобудуванні

Застосування автоматизованих систем у проектуванні та експлуатації машин. Вивчення сучасних засобів автоматизації, аналіз їх впливу на ефективність технологічних процесів, розробка пропозиції щодо інтеграції автоматизованих систем у конструкцію машин.

Тема 9. Охорона праці та безпечна експлуатація машин і обладнання в сільському господарстві

Забезпечення безпечних умов праці під час експлуатації, технічного обслуговування та проектування машин. Аналіз нормативно-правових документів, оцінка ризиків, розробка заходів з охорони праці, пожежної та електробезпеки.

**Зміст тем призначаються індивідуально з урахуванням конкретних особливостей баз практики.*

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК

3.1. Практика студентів Університету проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практики для відповідних освітніх рівнів.

Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність, органи державної влади і місцевого самоврядування, громадські формування, об'єкти структурних підрозділів Університету, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практики.

3.2. Виробнича та переддипломна практики проводяться на базах практики. Підприємства (установи, організації тощо), що залучаються для проведення виробничої, переддипломної практик студентів, повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів чи фахівців, напрям діяльності яких відповідає профілю спеціальності, спеціалізації та освітньо-професійній програмі, зокрема у сфері проєктування, виготовлення, монтажу, експлуатації, ремонту та технічного обслуговування машин і обладнання для агропромислового комплексу;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);
- можливість наступного працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

З урахуванням особливостей підготовки студентів за освітньо-професійною програмою кафедри можуть встановлювати додаткові вимоги до баз практики, що відображаються у відповідній програмі практики.

Бази практики для проходження переддипломної практики визначаються з урахуванням змісту та особливостей проведення наукового дослідження, підготовки кваліфікаційної роботи (проекту).

На час проходження практики за рішенням керівника підприємства (установи, організації тощо) студенти можуть бути працевлаштованими на штатні посади (за наявності відповідних вакансій), які відповідають вимогам програми практики.

3.3. Особливості формування переліку баз практик та розподіл студентів за ними.

Для проведення практики кафедра формує та подає на узгодження у відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників перелік підприємств (організацій, установ тощо), які відповідають вимогам

до баз практик. Даний перелік може доповнюватися підприємствами (організаціями, установами тощо), запропонованими студентами.

Укладання договорів про проведення практики студентів підприємствами (організаціями, установами тощо) здійснюється за сприяння кафедри, не пізніше як за місяць до початку практики. Договори, укладені з базами практики, є юридичною підставою для проходження практики студентами. Строк дії договорів погоджується договірними сторонами.

Кафедра проводить розподіл студентів за базами практики не пізніше як за місяць до початку практики.

Кафедра за поважних причин може ініціювати зміну бази практики.

3.4. Вимоги до керівника практики від бази практики.

1. Освітньо-кваліфікаційний рівень: повна вища освіта за спеціальністю машинобудування або спорідненими технічними напрямками (інженер-механік, технолог машинобудівного виробництва, конструктор тощо).

2. Професійна компетентність: глибокі знання технологічних процесів машинобудівного виробництва; досвід організації виробничих процесів, управління персоналом, планування та контролю якості продукції; знання сучасних методів сертифікації, стандартизації, охорони праці та екологічної безпеки у машинобудуванні; володіння сучасними програмними продуктами для конструкторсько-технологічної діяльності.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ ТА КЕРІВНИЦТВО НЕЮ

4.1. Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- розробка Положення про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету;
- розробка наскрізних і робочих програм практик;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики студентів між Університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

4.2. Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників, на факультетах – декани, на кафедрах – завідувачі кафедр.

4.3. Функції організаторів, керівників та учасників практики.

4.3.1. Керівник виробничої практики відділу практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників:

- розробляє Положення про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету;
- координує роботу кафедр та факультетів, навчально-наукового інституту щодо організації проведення практики студентів;
- проводить моніторинг наявності наскрізних та робочих програм практик;
- узгоджує перелік підприємств (організацій, установ тощо), рекомендованих для проведення практик;
- здійснює реєстрацію та облік договорів про проведення практики студентів;
- забезпечує кафедри бланками документів;
- контролює своєчасність підготовки наказів про проведення практики студентів;
- розробляє та вдосконалює документи щодо організації проведення практики студентів;
- узагальнює та аналізує результати проведення практики студентів та розробляє заходи щодо вдосконалення організації практики;
- готує звіти та аналітичні довідки з питань практики;
- звітує на вченій раді Університету про результати проведення практики студентів;
- виконує інші функції, визначені законодавством і внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

4.3.2. Декан факультету:

- готує накази про проведення практики студентів;
- видає розпорядження про допуск студентів заочної форми здобуття освіти, які мають досвід роботи, стажувалися або працюють за обраним фахом, до складання семестрового контролю з виробничої практики;
- здійснює контроль за організацією та проведенням практик;
- здійснює розгляд результатів проведення практик студентів на вченій раді факультету.

4.3.3. Завідувач кафедри:

- призначає відповідальну особу за організацію практики зі спеціальності та оформлення підсумкового звіту за її результатами (координатора практики зі спеціальності);
- формує перелік підприємств (організацій, установ тощо), рекомендованих для проведення практик, та подає його у відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників;
- забезпечує укладання договорів про проведення практики студентів із базами практик та їх подання у відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників;
- організовує розподіл студентів за базами практики;
- призначає керівників практики від кафедри;

- організовує своєчасне ознайомлення керівника підприємства (установи, організації тощо) з програмою практики та списком студентів, направлених на практику;
- організовує роботу комісії із захисту звітів з практики, до складу якої, як правило, включається координатор практики зі спеціальності та, за можливості, стейкхолдери;
- організовує конференції, круглі столи та інші заходи за підсумками проходження практик студентами;
- здійснює розгляд на засіданнях кафедри питань проведення практики та підведення її підсумків;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

4.3.4. Гарант освітньої програми:

- формує робочу групу з розробки наскрізної програми практики та здійснює керівництво нею;
- проводить моніторинг пропозицій роботодавців щодо організації проведення та змісту практики;
- ініціює перегляд та оновлення наскрізних та робочих програм практик з урахуванням пропозицій стейкхолдерів;
- контролює виконання програм практик студентів;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

4.3.5. Координатор практики зі спеціальності:

- проводить до початку виробничої / переддипломної практики настановчі збори студентам з питань їх проходження та звітування за результатами;
- ознайомлює студентів з програмою практики;
- надає студентам необхідні документи щодо проходження практики;
- проводить студентам цільовий інструктаж з охорони праці;
- подає звіти про проведення практик студентів у відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

4.3.6. Керівник виробничої / переддипломної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;
- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам;
- контролює своєчасне прибуття студентів до баз практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу;
- перевіряє щоденники, звіти з практики та оцінює результати її проходження студентами;

- подає на кафедру звіт керівника виробничої / переддипломної практики;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

4.3.7. Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики;
- знайомить студентів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання;
- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення студентом-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;
- контролює ведення щоденника, підготовку звіту студентом-практикантом;
- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного студента-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

4.3.8. Студенти, які проходять виробничу / переддипломну практики, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;
- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;
- отримати документи для проходження практики;
- ознайомитися з робочою програмою практики;
- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;
- своєчасно прибути на базу практики;
- дотримуватися на підприємстві (в установі, організації тощо) трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку, правил і норм охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки та дій в надзвичайних ситуаціях;
- виконувати завдання, передбачені програмою практики;
- підготувати звітну документацію з практики;
- своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

4.4. Основними організаційно-методичними документами, що регламентують діяльність студентів і керівників практики, є наскрізна програма практики та робоча програма практики.

4.5. Заходи, пов'язані з організацією виробничої / переддипломної практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів. Він подається на підпис ректору не пізніше ніж за місяць до початку практики. Відповідальний за його підготовку декан факультету.

Наказом ректора про проведення виробничої / переддипломної практики студентів визначається:

- місце та період проведення практики;
- список студентів;
- керівники практики від кафедри, відповідно до навчального навантаження науково-педагогічних працівників кафедри;

- координатор практики зі спеціальності;
- дата проведення семестрового контролю з практики та терміни звітування за її результатами;
- посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням на факультеті.

4.6. Особливості організації проведення практик:

4.6.1. Виробнича / переддипломна практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно програми практики.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів з охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб.

На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, вони можуть бути зараховані на штатну посаду.

4.6.2. Організація проведення виробничої практики студентів заочної форми здобуття освіти здійснюється з урахуванням наявності в них професійного досвіду.

Студенти заочної форми здобуття освіти, які мають досвід роботи, стажувалися (не менше одного місяця) або працюють за обраним фахом, допускаються розпорядженням декана факультету до складання семестрового контролю з виробничої практики без її проходження на підставі поданих підтверджуючих документів. Документами, які підтверджують відповідність займаної посади обраному фаху та наявність у студента відповідного практичного досвіду, є довідка з місця роботи чи стажування, засвідчена керівником підприємства (установи, організації тощо), або копія трудової книжки.

Студентам заочної форми здобуття освіти, які не працюють за фахом і не мають досвіду роботи за фахом, проводиться виробнича практика у міжсесійний період згідно наказу ректора Університету. Проходження такими студентами виробничої практики може здійснюватися за місцем роботи (без відриву від виробництва) за умови його відповідності вимогам програм практики та укладення договору про проведення практики студентів.

4.6.3. Проходження переддипломної практики здійснюється на базі підприємств (установ, організацій тощо) або структурних підрозділів Університету з урахуванням змісту й особливостей проведення наукового дослідження та підготовки кваліфікаційної роботи (проекту).

4.6.4. Перенесення періоду проведення практики студенту проводиться

за наявності обставин, які унеможливають проходження практики у визначений графіком освітнього процесу період. Перенесення періоду практики здійснюється за погодження декана факультету та відображається у наказі ректора Університету.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК І ОЦІНЮВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ

5.1. Після закінчення періоду практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання (за наявності). Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації відносяться щоденник практики, звіт з практики та інші.

5.2. За результатами проходження виробничої / переддипломної практики студентом подається керівнику практики від кафедри для перевірки звіт разом зі щоденником.

У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Вимоги до структури та обсягу звіту з практики наводяться в робочій програмі практики. Підготовка звіту здійснюється з дотриманням принципів академічної доброчесності. Тест звіту з практики перевіряється на наявність текстових запозичень згідно Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету та Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті.

5.3. Звіт з виробничої / переддипломної практики захищається студентом перед комісією, яка призначена наказом ректора Університету. За підсумками захисту звітів з практики складається протокол засідання комісії.

5.4. Критерії оцінювання видів робіт під час практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики, розділ «Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів».

5.5. За підсумками практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку.

5.5.1. Диференційований залік з виробничої / переддипломної практики студентів денної форми здобуття освіти виставляється після її закінчення протягом двох тижнів теоретичного навчання чи екзаменаційної сесії головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики, внесені до листа оцінювання результатів проходження практики. Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі оцінки результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики; оцінки якості оформлення і

змістовності наповнення щоденника та звіту з практики; оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики. Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

5.5.2. Семестровий контроль з виробничої / переддипломної практики студентів заочної форми здобуття освіти проводиться під час навчально-екзаменаційної (екзаменаційної) сесії. Диференційований залік з виробничої / переддипломної практики виставляється головою комісії із захисту звітів з практики.

Нарахування балів з виробничої практики студентів заочної форми здобуття освіти здійснюється:

- комісією за результатами співбесіди зі студентом, який має досвід роботи, стажувався або працює за фахом;
- керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики студенту, який не працює за фахом і не має досвіду роботи за фахом, на підставі оцінки результатів проходження практики, якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики, презентації результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Диференційований залік з переддипломної практики студентів заочної форми здобуття освіти виставляється за результатами виконання студентом програми практики та захисту звіту з практики. Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики.

5.6. Результати семестрового контролю з виробничої / переддипломної практики вносяться головою комісії із захисту звітів з практики у відомість обліку успішності та залікову книжку здобувача вищої освіти, а також методистом деканату факультету – в навчальну картку здобувача вищої освіти.

Відомість обліку успішності з практики студентів подається в деканат факультету у день проведення семестрового контролю чи на наступний робочий день. Відповідальність за достовірність інформації, правильність та своєчасність заповнення відомості обліку успішності несе голова комісії із захисту звітів з виробничої / переддипломної практики.

Оцінки, отримані студентами за результатами семестрового контролю з практик, враховуються під час визначення рейтингового балу студента для призначення стипендії. У разі, якщо практика згідно з графіком освітнього процесу проводиться після екзаменаційної сесії, оцінка за неї враховується під час призначення стипендії за підсумками наступного семестру.

5.7. Студент має право оскаржити результати контрольних заходів за підсумками виконання програми практики. Порядок оскарження результатів оцінювання студентів здійснюється відповідно Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

5.8. Дата складання семестрового контролю з практики студенту може бути перенесена за наявності обставин, які унеможливають складання у терміни, визначені наказом ректора (розпорядження декана факультету), та за можливості його здійснення згідно графіка освітнього процесу. Перенесення дати складання семестрового контролю з практики здійснюється відповідним наказом ректора Університету (розпорядженням декана факультету).

5.9. Студенту, який не виконав програму практики з поважної причини, за погодження декана факультету може бути надана можливість повторного проходження практики в період, визначений наказом ректора Університету.

5.10. Студент, який не виконав програму практики без поважної причини, відраховується з Університету як такий, що не виконав навчальний план.

5.11. За підсумками виробничої / переддипломної практики керівник практики від кафедри готує і подає звіт на кафедру.

5.12. Координатор практики зі спеціальності узагальнює результати проведення практики, на підставі звітів керівників практики від кафедри та протоколів засідання комісії із захисту звітів з практики, та подає звіт у відділ практики та сприяння працевлаштуванню студентів і випускників.

5.13. Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедр, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки на вчених радах факультетів та Університету.

5.14. Звітна документація з практики зберігається в структурних підрозділах Університету згідно номенклатури справ.